

Motion till riksdagen 2005/06:So461

av **Martin Andreasson (fp)**

Reglerna om blodgivning för män som haft sex med män

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om reglerna om blodgivning för män som haft sex med män.

Bakgrund

Det är ingen rättighet att ge blod. Det är däremot en rättighet att få blod när man behöver det. För att trygga hälsan för de patienter som på grund av sjukdom eller skada behöver blodtransfusioner eller blodpreparat är det därför nödvändigt att ställa upp vissa regler om blodgivning för att minimera risken för överföring av olika slags smitta.

Hivepidemin har drabbat män som har sex med män särskilt hårt. Enligt svensk statistik är risken för hiv för män som vid sexuellt umgänge med andra män mer än hundra gånger större än för sex mellan kvinna och man, och det är därför fullt försvarligt att sjukvården är ytterst restriktiv med att ta emot blod från personer som tillhör denna grupp. Emellertid är det också viktigt att regelverket är utformat på ett sätt som inte är diskriminerande.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skydd mot smitta genom blodtransfusion (SOSFS 2001:2 (M)) får män inte accepteras som blodgivare om de någon gång haft analt eller oralt sexuellt umgänge med en annan man (2 kap. 3 §). Avstängningen är permanent och är inte beroende av hur lång tid det förflutit sedan den sexuella kontakten.

Som jämförelse kan nämnas att personer som vistats långvarigt i ett område där sexuellt överförbar blodsmitta förekommer i ökad grad kan få lämna blod efter tidigast sex månader. Samma begränsningsregel gäller för personer som haft sexuellt umgänge med en person som vistats långvarigt i ett sådant område, eller för en kvinna som haft sexuellt umgänge med en man som tidigare haft sexuella kontakter med en annan man. För sådana grupper finns alltså möjlighet att ge blod efter att en viss tid förflutit.

Fel! Okänt namn på

Det kan ifrågasättas om smittskyddsskäl med tvingande nödvändighet kräver att män skall avstängas på livstid från blodgivning på grund av att de någon gång i livet haft homosexuellt umgänge. Särskilt gäller detta ur hivsynpunkt, eftersom det sedan länge finns testmetoder som med synnerligen hög säkerhet kan avgöra om en person är hivsmittad eller ej förutsatt att inkubationstiden passerats.

En översyn av reglerna för blodgivning får aldrig göras på ett sätt som äventyrar patienters hälsa. Det bör dock prövas om inte regelverket bör ses över i syfte att pröva möjligheten att göra det möjligt för män som haft sex med män att lämna blod. En tänkbar modell skulle kunna vara att det förflutit en viss tid sedan mannen haft analt eller oralt sexuellt umgänge med en annan man och att den tilltänkte blodgivaren sedan dess låtit hivtesta sig och visat sig vara osmittad. Sådana tidsgränser skall givetvis i så fall vara tillräckligt långa för att ge en tydlig säkerhetsmarginal. Män som fortlöpande har sexuella kontakter med andra män bör däremot inte accepteras som blodgivare, inte ens när det gäller personer som anser sig ha säker sex eller som lever i ett fast förhållande med en annan man. Sådana personer förekommer tyvärr inte sällan bland de fall av nyupptäckt hivsmitta som uppdragas vid blodgivarcentralernas testning av donerat blod.

När socialutskottet behandlade frågan under förra riksdagsåret avstyrktes en liknande motion med hänvisning till att riksdagen främst skall fatta beslut om övergripande och nationella frågor, medan detaljbestämmelser är delegerade till regering och/eller myndigheter (bet. 2004/05:SoU10). Motiveringen är inte hållbar. Vad frågan handlar om är inte att riksdagen själv skulle fatta beslut om regelverket för blodgivning, utan att regeringen bör uppdra åt den ansvariga myndigheten att på lämpligt sätt uppmärksamma frågan.

Mot denna bakgrund bör regeringen således ge Socialstyrelsen i uppdrag att pröva möjligheten att ändra regelverket för män som haft sex med män. I en sådan prövning bör också beaktas det europeiska samarbetet på hälso- och sjukvårdsområdet.

Stockholm den 30 september 2005

Martin Andreasson (fp)